

forderligt belopp bekosta aflöning åt sina folkskolelärare," synes vara otillräckligt för ändamålet, så vågar jag föreslå,

att Riksdagen måtte besluta, att det statsanslag, som under riksstatens åttonde hufvudtitel är upptaget under benämning "till understöd åt sådana församlingar som icke förmå till erforderligt belopp bekosta aflöning åt sina folkskolelärare," måtte höjas från 20,000 Konor till 50,000 Kronor.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 26 Januari 1874.

Pehr Benjaminsson,
från Elfsborgs län.

N:o 127.

Af Herr Lars Ersson: Om upphörande af vatten- och brödstraff samt denna straffarts ersättande med enkelt fängelse.

Ett af de förnämsta villkoren för samhällets lugna och fredliga utveckling är otvifvelaktigt en hos alla samhällsledamöter djupt grundad öfvertygelse om rättvisan af de lagar, enligt hvilka samhället styres samt om likställigheten af alla medborgare, rike eller fattige, inför dessa lagar.

Denna öfvertygelse måste dock hos oss anses vara djupt kränkt redan derigenom, att den mildaste straffarten i vår strafflag, nemligen böter, utgår till lika belopp för rike och fattige, hvarigenom, oafsedt de orättvisor som kunna äfven i detta hänseende uppkomma genom domarens alltför godtyckliga tillämpning af latitudsystemet, straffet kan för samma förseelse blifva mångdubbelt strängare för den fattige, än den rike.

Så upprörande detta missförhållande än i och för sig må vara, så förvärras det likväl ytterligare genom den omständigheten, att den fattige icke, vid bristande tillgång på böter, får försona sin förseelse med enkelt fängelse-straff, utan dessutom äfven nödgas undergå svältstraff, d. v. s. sitta på vatten och bröd till och med 20 dygn.

Redan enkelt fängelsestraff skulle för den fattige, hvilken för sitt och sin familjs uppehälle vanligtvis är hänvisad till den dagliga arbetsförtjensten, vara ett strängare straff, än för den bemedlade, som alltid genom besparingar eller åtminstone krediten erhöle medel till de sinas uppehälle, om han ej förmådde erlagga böterna. Men att ytterligare för den fattige skärpa fängelsestraffet genom de kroppsliga plågor, som uppkomma genom svält — för att ej tala om den framtida skada för helsan, som kan förkorta lifvet eller åtminstone försvaga arbetsförmågan — synes mig utgöra ett öppet hån mot all rättvisa och billighet, en oförsvarlig grymhet mot de fattiga folkklasserna, samt en svår skamfläck för svenska folket, hvilket snart bland Europas civiliserade nationer lär stå ensamt med denna straffart.

Jag vågar derföre föreslå vatten- och brödstraffets utplånande ur vår strafflag samt ersättande i stället, vid böters förvandling, af enkelt fängelsestraff. Senast vid 1871 års riksdag väcktes dylika motioner af Herrar Kinmanson och Mankell samt tillstyrktes af Lag-Utskottet i dess utlåtande N:o 8, ehuru med den modifikation, att det skulle stå den brottslige fritt att välja mellan längre enkelt fängelse eller kortare fängelse vid vatten och bröd, en modifikation som jag dock ej kan gilla. Förnämsta skälet, hvarföre denna motion då ej vann Riksdagens bifall, torde hafva varit sakkunniges förklaring, att våra fängelser då ej ännu vore i det skick eller af den beskaffenhet, att tillräckligt utrymme för tillämpande af enkelt fängelsestraff i större skala skulle kunna ega rum — en förklaring som dock åtföljdes af det tillägg, att denna brist inom ett eller två år skulle vara afhjelpat. Tiden synes således nu vara inne att förnya motionen, och jag får derföre, i öfrigt återopande mig på den utredning och motivering, som förekommer i nyssnämnda utlåtande af 1871 års Lag-Utskott, föreslå:

1:o att Riksdagen för sin del måtte besluta upphörandet af vatten- och brödstraffet från och med ingången af år 1875, samt att i dess ställe skall sättas enkelt fängelsestraff, enligt den förvandlingsgrund, som föreslås i 1871 års Lag-Utskotts betänkande N:o 8.

Men om vatten- och brödstraffet sålunda kan utstrykas ur den allmänna strafflagen, så kvarstår det dock fortfarande ännu i krigslagarne, hvilkas stiftande och förklarande genom en märkvärdig inkonsequens i vår lagstiftning ensamt tillkommer Kongl. Maj:t. Samma skäl kunna emellertid anföras mot dess användande derstädes,

derstädes, som inom den allmänna lagen, och detta så mycket mera, som det i disciplinstadgan (§ 8) förefinnes äfven såsom urbota straffart till och med 10 dygn. Hvert sådant kan leda, visar den upprörande händelsen med de 450 beväringssynglingarne, som inom hela landet väckt oerhördt uppseende. Öfver få företeelser har den allmänna meningen på senare tider så afgjordt uttalat sin förkastelsedom som öfver denna. Och jag tror mig icke säga för mycket, då jag spår, att man förgäfvets skall försöka genomföra den tilltänkta betydliga utsträckningen af allmänna värnepligten, så länge detta skadliga och vanärande straff äfven kvarstår i krigslagen.

Jag får derföre föreslå,

2:o att Riksdagen måtte ingå till Kongl. Maj:t med en skrivelse, att Kongl. Maj:t täcktes vidtaga den förändring i krigslagstiftningen, att vatten- och brödstraffet ur krigslagarne måtte utgå.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 29 Januari 1874.

Lars Ersson.